

Ada Castells

Blanc bo busca negre pobre

★★★★★

Gustau Nerín
La Campana.
256 pàg. 15 €

Una de les imatges més ridícules que es poden veure per la ciutat i els diaris és un cartell on apareix un esquitit arquer vestit de verd, de lluny una barreja entre

Robin Hood i Fletxa Verda i de prop una cara jove i amb barbó guai. El lema és: "Llança la teva fletxa solidària". I l'organització que ens obsequia amb aquesta imatge és Intermon-Oxfam. És un d'aquests casos en què ens preguntem si en realitat no es tracta d'una paròdia, d'una broma o simplement d'una befa.

I és que a tots aquells que alguna vegada havíem sospitat o intuït o imaginat que quelcom feia pudor a l'univers ONG, Gustau Nerín (Barcelona, 1968) ens regala un d'aquests llibres necessaris, que llegim dient-nos que sí, que teníem raó en els nostres prejudicis, i que quan l'acabem, com tantes altres vegades, pensem que tan de bo no haguéssim tingut raó. Nerín, que va estudiar antropologia a la Universitat de Barcelona, que ha treballat a Guinea Equatorial i ha visitat nombrosos països africans, havia publicat anteriorment, també

a La Campana, *Un guàrdia civil a la selva* –sobre el cruel tinent Julián Ayala– i *L'antropòleg a l'olla*: una aproximació gastronòmica al continent africà.

A la contundència amb què ens presenta la qüestió, hi sobren comentaris: "El continent africà és un immens cementiri. Un cementiri farcit de projectes abandonats: d'hospitals que mai no han arribat a ser inaugurats, de latrines mai no utilitzades, de granges de pollastres que han durat tant com les subvencions, de guarderies polsoses que mai no han vist un nen, d'ordinadors aturats per falta d'electricitat..."

Qui vulgui veure el fracàs de l'expiació ha de llegir aquest llibre imprescindible

A partir d'aquí, Nerín dibuixa un panorama tan desolador com absurd: trameses d'aliments que acaben perjudicant els pagesos de la zona, una burocràcia que converteix els informes de cooperació en incomprendibles, una dona que munta una ONG en deprimir-se perquè el marit l'ha deixada, la confusió entre ajuda humanitària i ajuda militar, la ximpleria de les "caravanes solidàries". Entre els que han contribuït a aquest absurd,

molts personatges que volen entrar a formar part de la categoria de famosos amb consciència: des de Carla Bruni fins a Leire Pajín, passant pel fantasma! José Maria Mendiluce o el tèrbol Bernard Kouchner, de qui fa poc es publicà a França una biografia que mostrava la seva cara més fosca.

Un aprofitament desvergonyat

Nerín ens diu que la història de la cooperació al desenvolupament africà és la història d'un fracàs, probablement perquè, per començar, s'ha fet sempre per les raons equivocades: no perquè les societats africanes es desenvolupessin a la seva manera, al seu ritme i amb el seu tarannà, sinó que sobre la plantilla de l'aprofitament desvergonyat dels seus recursos s'ha superposat la idea que, vulguin o no, han de ser com nosaltres i seguir el model econòmic dictat pel Fons Monetari Internacional i el Banc Mundial, que ja sabem el que vol dir i on ha portat el sistema financer.

I és que les relacions entre Europa i Àfrica són, sobretot, la història d'una espoliació i d'una expiació. Qui vulgui comprendre fins a quin punt l'espoliació va ser real, sistemàtica i sense contemplacions, pot llegir el magnífic llibre d'Adam Hirschschild *El fantasma del rey Leopoldo*. Qui vulgui veure el fracàs de l'expiació ha de llegir el llibre imprescindible i cruent de Gustau Nerín. –Damià Alou

Sempre ens quedarà Pound

✳ Entre el soroll mercantilista que ens toca viure, encara llueixen publicacions que van fent que la nostra cultura sigui de pes, que no vol dir pesada. Labreu Edicions no abandona la col·lecció de poesia, tota una gesta, i ha tret un T.S. Eliot, *Prufrock i altres observacions*. Eliot va publicar el poemari gràcies a Pound perquè aleshores no tenia ni un duro.

✳ La col·lecció Alabatré també aporta obres de dos poetes contemporanis que continuen en marxa, és a dir, resistint: *Els efectes imprevisibles dels camps magnètics*, d'Ernest Farrés, i *Odi sobre tela*, d'un Tomàs Arias que no gasta gaire optimisme i amb sorna escriu: "Ara, quan el català s'acaba de morir, / l'enterrarem al panteó de llengües il·lustres / i a la més verda de les nostres valls / farem missa solemne amb / gíntonic, cigarrus i quatre gargalls / de pàl·lids poetes que, entre badalls, / desconsolats, lamentaran no haver / fet res per ajudar-la a morir".

✳ Farrés, molt més íntim, ple d'amor i de trencament, a les antípodes del cursí, també ens pot servir de consol. Ens permet assegurar que aquesta literatura no és només el que veiem a les taules de novetats l'únic dia de l'any en què patim el miratge de viure en un país de lectors. Encara té cops amagats i que duri.

✳ Són autors que no confonen vocació literària amb vocació d'èxit. Diria que fins i tot se'ls en fot, sortir o no a la tele. Sembla que hagin llegit la màxima que apunta Vargas Llosa en l'ara reeditada *Cartas a un joven novelista* (Alfaguara): "Tal vez el atributo principal de la vocación literaria sea que quien la tiene vive el ejercicio de esa vocación como su mejor recompensa". No en trauran res més, la majoria de veus exigents, i en cas de ser catalans tindran molts números per mantenir-se en l'estricta anonimat o gairebé: els quedarà l'esperança de la secta dels poetes, és a dir, com Eliot, trobar el seu Pound. –Ada Castells

Gustau Nerín explica la història cruenta d'una espoliació i d'una expiació.

MANOLO GARCIA

Letres